

**Міністерство освіти і науки України
Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології та педагогіки РДГУ
Кафедра загальної психології та психодіагностики
Кафедра вікової та педагогічної психології
Кафедра практичної психології та психотерапії**

Актуальні питання психологічної науки

**Альманах студентського наукового
товариства**

Випуск 12

Рівне - 2018

ББК 88

А 43

УДК 159.9

Актуальні питання психологічної науки: Альманах студентського наукового товариства. – Випуск 12. – Рівне: РДГУ, 2018. – 166 с.

Головний редактор:

Ямницький В.М. – доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ.

Редакційна колегія:

Павелків Р.В. – доктор психологічних наук, професор, академік АВШ, завідувач кафедри вікової та педагогічної психології, директор Інституту психології та педагогіки РДГУ, перший проректор РДГУ;

Воробійов А.М. – кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Павелків В.Р. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики, декан психолого-природничого факультету РДГУ

Литвиненко С.А. – доктор педагогічних наук, професор кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Безлюдна В.І. - кандидат педагогічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Главінська О.Д. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Корчакова Н.В. – кандидат психологічних наук, професор кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ;

Рудь Г.В. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології та психотерапії РДГУ;

Романюк В.Л. – кандидат біологічних наук, доцент кафедри загальної психології та психодіагностики РДГУ;

Созонюк О.С. - кандидат психологічних наук, доцент кафедри вікової та педагогічної психології РДГУ.

Друкується за рішенням Вченої Ради РДГУ (протокол № 5 від 31 травня 2018 р.)

За достовірність фактів, дат, назв тощо відповідальність несуть автори матеріалів.

Зміст

Зміст	3
Вступ	6
Альтмарк А. Психологічний аналіз особистісного та професійного зростання майбутніх психологів.....	7
Бакун К. Розвиток соціального інтелекту як чинник успішної адаптації особистості.....	9
Бенещук А. Особливості формування інтелектуальної готовності старших дошкільників до навчання у школі	11
Берестень Т. Експериментальне дослідження впливу середовища на формування поведінки девіантного підлітка	13
Бігун Л. Дослідження мотивації навчальної діяльності молодших школярів.....	15
Бунечко Ю. Вплив рівня домагань на прагнення особистості до самоактуалізації	16
Бутенко С. Значення духовності в розвитку особистості.....	18
Войчук А. Психологія мотивації до навчання учнів	21
Волович М. Образ ефективного лідера у соціальній психології	22
Воробей І. Психологічні особливості формування стресостійкості як фактора успішної учбової діяльності студентів-психологів	24
Гандзюк К. Соціально-психологічні чинники становлення статевої ролі ідентифікації підлітків	26
Главінська Е. Соціально-психологічна адаптація студентів-першокурсників як механізм соціалізації	30
Горбова А. Зміст поняття «життєва перспектива».....	32
Гордійчук О. Причини виникнення професійного вигорання у медичних працівників	34
Іваник С. Особливості прояву агресивності у студентської молоді	38
Ісічук О. Ціннісні орієнтації як складова спрямованості особистості: історіографія проблеми	40
Карпик О. Психологічні детермінанти виникнення конфліктів старшокласників з педагогами.....	43
Коноплицька Ю. Особливості розвитку емоційного інтелекту у підлітковому віці.....	45
Корчакова В. Соціально- відповідальний маркетинг як інструмент психологічного впливу на споживача	47
Кузьмич Г. Психологічні особливості проявів булінгу	50
Лавренчук К. Основні причини виникнення тривожності у молодшому шкільному віці.....	52

Лавренко В. Розвиток пізнавальних процесів у період дошкільного дитинства	54
Левчук А. Смесложиттєві орієнтації як чинник професійного становлення майбутніх психологів	55
Левчук Л. Психологічні особливості визначення готовності дитини до навчання у школі.....	57
Лехкобит В. Динаміка формування рефлексії у майбутніх психологів під час професійної підготовки.....	60
Лехкобит М. Інтернет-залежність підлітків як актуальна проблема сьогодення	62
Лисюк І. Психологічний зміст поняття «самоусвідомлення особистості».....	64
Ліщук І. Психологічні особливості особистісної рефлексії студентів-психологів.....	66
Лоза С. Саногенне мислення та психічне здоров'я особистості.....	68
Лозицька К. Психологічні особливості самоактуалізації студентської молоді	70
Максимчук В. Психологічні особливості вияву лідерських якостей у студентів-психологів	73
Мартинюк А. Емоційний стан старшокласників перед ЗНО.....	75
Марчук М. Психологічні особливості девіантних проявів у ціннісному вимірі особистості	77
Матухно Є. Методи проєктивної психології: можливості та перспективи	80
Мельник І. Вплив емоційних станів тривоги та страху на особистість	83
Мирончук Д. Вплив стилю сімейного виховання на міжособистісні стосунки підлітків	85
Мислінчук Ю. Дослідження соціально-психологічних особливостей здатності особистості до емпатії.....	88
Михайлова І. Вплив мікросоціуму на формування самооцінки.....	91
Намлієва Г. Особливості особистісних змін військовослужбовців внаслідок участі в АТО	94
Недільська А. Формування психологічної готовності майбутніх педагогів до професійної діяльності	97
Нетреба С. Теоретичний аналіз соціально-психологічної адаптації особистості	100
Нечидюк М. Особливості застосування арт-засобів в системі розвитку емоційного інтелекту	102
Одейчук І. Фізіологічні та психологічні симптоми стресу як загального адаптаційног осиндрому.....	104
Олійник К. Психологічні особливості впливу емоційного вигорання на професійну діяльність в дорослому віці	106

Онисковець Б. Мотиваційні чинники перфекціонізму сучасної студентської молоді	108
Остапенко М. Дослідження типів темпераменту у сучасних студентів	110
Першко О. Екологічні цінності як чинник особистісного ставлення підлітків.....	113
Погулясва М. Психолого-педагогічні чинники розвитку творчого потенціалу особистості студента у процесі навчання у ВНЗ	115
Похильчук А. Психологічні особливості самооцінки чоловіків та жінок	117
Прокопович І. Психофізіологічні складові творчого потенціалу особистості.....	119
Работій М. Модель розвитку позитивної «Я-концепції» майбутніх практичних психологів	121
Редій І. Експериментальне дослідження взаємозв'язку особистісної рефлексії та креативності	124
Речун Н. Психологічні чинники конфліктної поведінки у юнаків	126
Рудь О. Взаємозв'язок рівня емоційного інтелекту із допінг-стратегіями особистості.....	129
Савгира В. Особливості ставлення дітей старшого дошкільного віку до батьківських вимог і заборон	131
Сардарян М. Психологічні особливості творчої особистості.....	134
Свінтозельська К. Особливості впливу Я-концепції на професійне самовизначення старшокласників	137
Солодка В. Експериментальне дослідження проблеми саморегуляції як важливої функції психіки людини	139
Строїнська Д. Психологічні особливості кропінь-стратегій особистості	141
Сукнацька А. Самотність і особливості її переживання в юнацькому віці ...	144
Товстун Р. Заздрість як соціально-психологічний феномен	147
Хомік Т. Психологічний аналіз проблеми стресостійкості студентів у сучасній психологічній науці.....	149
Чебан Д. Мотиви, які сприяють успішному навчанню студентів.....	151
Чмелюк Т. Формування та розвиток моральних якостей дошкільників засобами казкотерапії	152
Шахрайчук І. Психологічні основи формування структури цінностей сучасної молоді	154
Широких А. Роль самоідентифікації у життєвому проектуванні особистості.....	157
Якимчук М. Комунікативна креативність як компонент самопізнання індивіда	158
Марценюк А. Психологічні особливості ставлення до сексу в особистості у періоді ранньої дорослості	161

Романюк В. Функціональні резерви організму та здоров'я людини..... 165

змістовного наповнення. Рефлексію робить можливим сам спосіб нашого духовного буття, вільного від твердої субстративної структури, що дозволяє стійкому ядру особистості здійснювати зміни суб'єктно-об'єктної спрямованості процесів, що протікають усередині свідомості.

Здатність до самопізнання і рефлексії - виняткове надбання людини, яка усвідомлює себе як суб'єкта свідомості, спілкування й діяльності, стаючи в безпосереднє відношення до самої себе.

Отже, чим вище рівень саморозуміння особистості, тим усвідомленіша в неї потреба в самоактуалізації та самовизначенні, а значить і в рефлексії. Усвідомлення своєї мети, життєвих прагнень, сутності та смислу особистості, свого буття - важливий елемент саморозуміння. Завдяки саморозумінню людина реально будує або перебудовує свій образ, аналізує свій ціннісний світ, реалізує діяльність самопізнання, самовизначення. І у всіх життєвих виборах та питаннях на допомогу приходять рефлексія, адже і справді, як важливо вміти оцінювати та правильно розуміти поштовхи свого серця, здійснювати самоаналіз та самокритику своїх дій.

Список використаних джерел

1. Овсянецька Л. П. До проблеми психологічної сутності домагань особистості / Л. П. Овсянецька // Філософія, соціологія, психологія. – Івано-Франківськ : Прикарпатський ун-т ім. В. Стефаника, 1999. – Вип. 3. – № 1. – С. 55–62.
2. Психологія: підручник / [Ю. Л. Трофімов, В. В. Рибалка, П. А. Гончарук та ін. ; за ред. Ю. Л. Трофімова]. – [5-те вид., стереотип.]. – К. : Либідь, 2005. – 560 с.

УДК 159.9:161

ІНТЕРНЕТ-ЗАЛЕЖНІСТЬ ПІДЛІТКІВ ЯК АКТУАЛЬНА ПРОБЛЕМА СЬОГОДЕННЯ Лехкобит Марія, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Камінська О.В., доктор психологічних наук, професор

Актуальність теми зумовлена змінами, що за останні десятиріччя відбулись у сфері комп'ютерних інформаційних технологій і систем телекомунікацій. Різке збільшення кількості користувачів перетворило інтернет із системи зберігання й передачі надвеликих обсягів інформації у новий вимір соціальної реальності й сферу соціально-психологічної активності величезної кількості людей. У користувачів комп'ютерних мереж виникає цілий ряд психологічних феноменів – інтересів, мотивів, цілей, потреб, установок, а також форм соціально-психологічної активності,

безпосередньо пов'язаних із цим новим середовищем. Зокрема усе більшої актуальності набуває проблема патологічного використання інтернету.

З появою інтернету стало можливим спілкування в інтерактивному режимі між людьми, які мешкають у різних куточках земної кулі. Щохвилини до віртуальної комунікації залучається величезна кількість користувачів, яким вдається знайти однодумців та створити на основі цього групи, що не мають аналогів у реальному житті. Комунікація такого типу помітно позначається на індивідуальному і соціальному житті особистості, привертаючи тим самим до себе увагу дослідників.

Стає зрозумілим, що на даному етапі розвитку людства існування особистості поза взаємодією з комп'ютерними системами вже важко уявити. Як правило, найбільш залученими в цей процес є підлітки, які моделюють своє майбутнє під дією специфічного інформаційного впливу.

Інтернет-залежність розглядається як сучасний вид залежності, при якому виникає нав'язливе бажання постійно перебувати у всесвітній мережі [3, с. 23]. В.О. Лоскутова стверджує, що небезпечність поширення інтернет-залежності зумовлюється тим, що вона має спільні риси з адикцією, яка викликана вживанням психотропних речовин та призводить до розладів особистості. Вчена проводить яскраву паралель між хімічними та нехімічними адикціями ґрунтуючись на тому, що і в першому, і в другому випадку відбуваються зміни біоритмів мозку, специфічним стає функціонування нервової системи загалом. Наслідком впливу як хімічної так і нехімічної адикції є особистісні зміни, зрушення в структурі характеру людини, порушення її емоційного фону та психологічної рівноваги [2, с. 64].

Особливості інтернет-залежності як однієї з форм адикції розглядала також О. Белінська, яка стверджує, що перехід від індустріального суспільства до інформаційного призводить до відірваності реальності та віртуального існування. При цьому інформаційний світ характеризується безмежністю, в ньому встановлення меж власної особистості відбувається через перенос у віртуальне середовище ознак та параметрів, що об'єктивно існують у реальному житті, або ж через віртуальну реконструкцію власного образу [1].

Виділяють критерії інтернет-залежності, відносячи до них толерантність, синдром відміни, втрату самоконтролю над часом що проводиться в мережі, нездатність скоротити перебування в інтернеті, знецінення інших видів діяльності, нездатність відмовитися від використання інтернету незважаючи на усвідомлення проблем, які з цим пов'язані [3, с. 122]. Відомою є класифікація Кімберлі Янг, яка виділяє п'ять основних типів інтернет-залежності: кіберсексуальна залежність (потяг до відвідування порносайтів і заняття кіберсексом); пристрасть до віртуальних

знайомств; пристрасть до азартних онлайн-ігор; нескінченний серфінг сайтами і пошук інформації; пристрасть до комп'ютерних ігор [4].

Спільним для різноманітних даних, отриманих дослідниками, є уявлення про те, що саме в підлітковому середовищі інтернет-залежність набуває найбільшого поширення, оскільки їх особистість є ще не до кінця сформованою, що зумовлює низьку здатність протистояти адиктивним впливам, що робить її їх «мішенню». Було встановлено, що підлітків приваблює в мережі можливість здобувати саме ту інформацію, яку вони хочуть отримати, а не ту, яку їм нав'язують ЗМІ. Молодь більше довіряє відомостям, які отримує в інтернеті, оскільки сприймає їх як різноманітніші та насиченіші. Привабливою рисою мережі є можливість викладати власну інформацію, ділитися думками, обговорювати різні події, що створює ілюзію включеності в соціальні процеси [4]. Відбуваються зміни в емоційно-вольовій сфері особистості, що страждає від інтернет-залежності. Зокрема, в підлітків-адиктів відбувається збільшення рівня тривожності, агресивності, фрустрації, зниження вольової саморегуляції, рівня стресостійкості, що, в свою чергу, негативно впливає на розвиток особистості загалом [2, с. 59].

Отже, на сьогодні інтернет-залежність є поширеним явищем, особливо в середовищі підлітків, та призводить до зміни системи цінностей, деструкції особистості, порушення її подальшого становлення та розвитку.

Список використаних джерел

1. Белинская Е. Интернет-зависимость : аддитивные формы поведения / Е. Белинская // Народное образование. – 2009. – № 7. – С. 268–274.
2. Лоскутова В. А. Интернет-зависимость как форма нехимических аддиктивных расстройств : диссер. ..канд. мед. наук: 14.00.18. / В. А. Лоскутова. – Новосибирск, 2004. – 157 с.
3. Психология зависимости : [хрестоматия] / Сост. К. В. Сельченков. – Мн. : Харвест, 2004. – 592 с.
4. Янг К. С. Диагноз – Интернет-зависимость / К. С. Янг // Мир Интернет. – 2000. – № 2. – С. 24–27.

УДК 155.9

ПСИХОЛОГІЧНИЙ ЗМІСТ ПОНЯТТЯ «САМОУСВІДОМЛЕННЯ ОСОБИСТОСТІ»

Лисюк Інна, здобувач вищої освіти, РДГУ

Керівник: Главінська О.Д., кандидат психологічних наук, доцент

Сучасне життя характеризується динамічністю, інтенсивним розвитком нових складних технологій, а тому і потребує фахівців, які адекватно сприймають себе і навколишню дійсність, здатні швидко

Наукове видання

**Актуальні питання психологічної науки.
Альманах студентського наукового товариства**

Випуск 12

Наукове редагування – доц. Романюк В.Л.
Відповідальний за випуск – проф. Воробйов А.М.

Підписано до друку 1.06.2018 р.
Формат 60x80/16. Папір офсетний. Гарнітура Times New Roman
Умовн. друк арк. 13,8. Тираж 150 прим.

вул. С. Бандери, 12, м. Рівне
Редакційно-видавничий відділ
Рівненського державного гуманітарного університету